

DESCOPERIRI SCITICE ÎN JUDEȚUL BOTOȘANI

VIORICA PERIAN

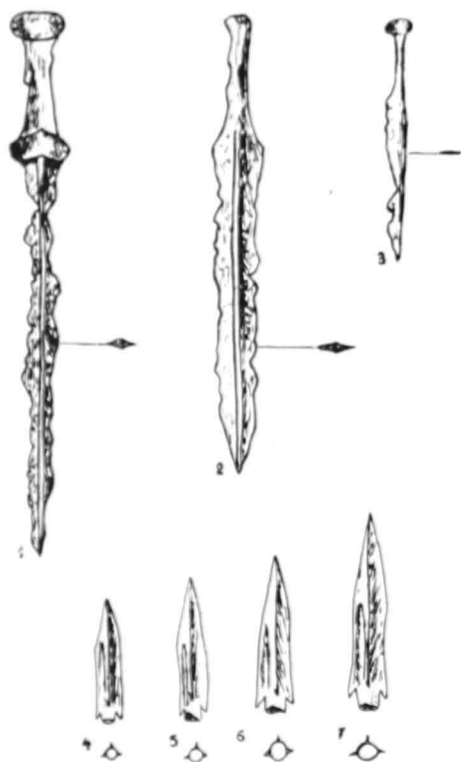

Fig. 1-2. Pumnale de fier de la Cristinești; fig. 3. Pumnal de fier; fig. 4-7. Săgeți de bronz de la Hilișeu-Horia.

În 1966, în satul Cristinești, jud. Botoșani, au fost descoperite două pumnale de fier. Din investigațiile noastre pe teren a reieșit că acestea fuseseră îngropate la circa 0,50 m adâncime și tot acolo ar fi apărut și oseminte omenești. Locul descoperirii este numit de localnici „Finațul Popii” și reprezintă marginea unei terase puternic erodată. Cercetarea efectuată de noi pe acest loc nu a dus la descoperirea unor resturi de locuiri, deși existau deschideri de teren, fapt care face plauzibilă prezența unui cimitir sau a unei grupări de morminte. Pământul rezultat din săpătura care a dus la descoperirea întâmplătoare, fiind folo-

sit la diferite nevoi casnice, nu ne-a dat posibilitatea de a preciza dacă este vorba de morminte de înhumatie sau incineratie.

Cele două pumnale (fig. 1,2) reprezintă tipul binecunoscut de akinakes. Din păcate sînt puternic roase de rugină. Primul dintre ele (fig. 1) este lung de 43,5 cm (din care minierul 10 cm) are vârful ascuțit, două tăisuri, dungă mediană în relief, minierul realizat din două plăci sudate la capete prin baterie la cald, iar garda în formă de inimioară cu vârful în sus realizată de asemenea din două plăci prinse.

Al doilea pumnal (fig. 2) de același tip ca și primul are o lungime de 37,5 cm (din care minierul 10 cm), dar acestuia din urmă îi lipsește garda și capătul minierului.

A doua descoperire provine de la Hilișeu-Horia, din curtea școlii generale și a fost făcută în 1960. Locul descoperirii se află pe marginea terasei, iar obiectele au fost culese dintr-o mică viroagă rezultată din șiroirea apelor. Adîncimea nu depășește 0,30 m. Grupat, au ieșit la iveală 17 vîrfuri de săgeți din bronz (fig. 4-7), un pumnal de fier (fig. 3) și câteva fragmente ceramice lucrate cu mina, de culoare cenușie. Din informațiile primite la fața locului rezultă că au fost descoperite și resturi de oseminte umane în special de la craniu. Alte resturi n-au mai apărut nici acolo nici în împrejurimi. Este deci posibil ca, și în cazul de față, să fie vorba tot de un mormint. Pumnalul (fig. 3), foarte corodat, are lungimea totală de 20,5 cm din care lama 14,5 cm. Capătul minierului face corp comun cu restul. Nu are apărătoare de mină sau dungă mediană. Săgețile, realizate prin turnare din bronz, sînt foarte bine conservate și se înscriu în același tip (cu manșon și trei muchii) dar de lungimi diferite: două de 3,8 cm (fig. 7), două de 3,2 cm (fig. 6) și treisprezece de 2,9—3 cm (fig. 4—5). Fragmentele ceramice recuperate provin de la un singur vas cu fundul drept. Neavînd suficiente elemente reconstituirea formei este imposibilă.

Descoperirile mai sus descrise se adaugă altora din aceeași zonă extrem nord-estică a țării. Este vorba de cele din satul Zăiești¹ și Iacoveni². Din prima localitate provin și două pumnale de fier de același tip și factură cu ale noastre³, diferența fiind de domeniul dimensiunilor.

Prin analogiile pe care ele le comportă cu alte descoperiri din Moldova, cu cele de la Birsești sau sabia emblemă de la Cernavoda, pumnalele noastre se înscriu în seria obiectelor de factură scitică. Același lucru se poate spune și despre săgețile cu trei muchii. Dacă ele pot fi și dovada unei prezențe efective a sciților în regiunea noastră sau reprezintă numai obiecte de circulație care puteau aparține și populației locale este mai greu de precizat.

¹ Simion Rată, *Noi urme scitice în județul Botoșani*, în SCIV, 16, 1965, 3, p. 575 și urm.

² *Ibidem*, p. 577.

³ *Ibidem*, fig. 2.1-2.